

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Стоян Петков Маринов
Икономически университет - Варна
Катедра „Икономика и организация на туризма”

за дисертационния труд на Али Муса Харб, докторант на самостоятелна подготовка в катедра „География на туризма” към Софийски университет “Св. Климент Охридски”

на тема „Историческо развитие и териториално разпределение на туризма в Ливан”

за присъждане на образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 4.4 „Науки за земята”
Докторска програма: „География на рекреацията и туризма”

1. Основание за написване на становището

Заповед № РД **38-725/25.11.2016** г. на Ректора на Софийски университет “Св. Климент Охридски” за определяне на Научно жури и решение на Научното жури за избор на председател и рецензенти от **06.12.2016** г..

2. Данни за кандидата

Али Муса Харб е роден на 10.08.1964 г. в Ливан. В периода септември 1987- октомври 1993 г. кандидатът придобива ОКС „магистър” по специалност „Туризм” в Икономически университет-Варна. В периода 1996-2000 г. Али Харб работи на длъжност „мениджър рецепция” в хотел „Ал-Джамила” в гр. Бейрут. От 2001 до 2002 г. заема позицията „нощен мениджър” в хотел „Ал-шейх” в гр. Бхамдун. От 2004 г. е генерален мениджър на хотел „Елизе”. В периода 2001-2016 г. Али Харб е учител в държавните техникуми по хотелиерство и ресторантьорство в градовете Бейрут, Набатие и Джезин. В същия период кандидатът работи като преподавател по хотелиерство и ресторантьорство в Ислямски университет (IUL) в гр. Халде.

3. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд на Али Муса Харб е обсъден на разширено заседание на катедра „География на туризма” при Геолого-географски факултет на СУ „Св. Климент Охридски” и е насочен за публична защита пред специализирано жури.

Разработката е посветена на проблематиката за историята и териториалното развитие на туризма в Ливан. Обектът и предметът на изследването са ясно определени.

Трудът е разработен на основата на обстоен преглед на наличните публикации по темата на ливански и чуждестранни автори, както и на основата на проведени собствени емпирични проучвания на автора.

Използваната от кандидата методика на изследване е в съответствие с поставената научна цел и изследователските задачи.

Отчитайки характеристиките на дисертационния труд, *можем да заключим, че по вид, обем и атрибути той отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ*

4. Структура и съдържание на дисертационния труд

Обемът на дисертационния труд на Али Муса Харб е 224 стандартни страници. Основният текст включва увод, четири глави и заключение. Разработката съдържа 24 таблици и 34 фигури. Списъкът на използваните литературни източници се състои от 224 литературни и информационни източника, от които 31 на кирилица, 58 на латиница, 99 на арабски, 25 източника от интернет и 9 интервюта. Към дисертационния труд има 11 приложения.

Обобщавайки съществуващите разработки по темата, авторът успява да разкрие историческата динамика и териториалното разпределение на туризма в Ливан, обусловени от въздействието на специфични вътрешни (природни, културно-исторически, социално-икономически и политически фактори) и външни геополитически фактори за тази част на Близкия изток.

В логическа последователност съдържанието на дисертационния труд представя тематичен преглед на литературните източници и резултатите от предходни проучвания на туристическото развитие на Ливан, на основата на който преглед се конструира модел на емпиричното изследване. Авторът синтезира адекватна емпирична информация, засягаща условията, ресурсите, количествените и качествените икономически измерения в развитието на туризма в Ливан. Проследява се историческото развитие на туризма в Ливан, в т.ч. се прави периодизация и очертаване на основните особености за разграничените периоди. Разкриват се особеностите в териториалното разпределение на туризма по административни райони с оценка на тяхната относителна тежест в туристическото развитие и съответствие с ресурсния им потенциал. Предлага се оценка на туристическата конкурентоспособност на Ливан спрямо други утвърдени дестинации на регионалния туристически пазар.

Дисертационният труд е представен във форма, отговаряща на изискванията за монография. В него присъства научно-приложно решение на реалния практически проблем, касаещ анализа на развитието на туризма в Ливан с цел оценяване на съвременната позиция на страната на

международния туристически пазар и формулиране на насоки за бъдещо туристическо развитие на дестинацията.

Считаме, че *структурата и съдържанието* на дисертационния труд на Али Муса Харб отговарят на *изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал.2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“*.

Кандидатът представя автореферат с обем от 37 страници. Същият отразява в достатъчна степен разработения научен труд. Приложеният списък на публикациите по дисертационния труд - 2 статии (едната е под печат) и 1 доклад (приет за печат) съдържа необходимия брой заглавия за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

5. Научни и научно-приложни приноси в дисертацията:

Научен принос с теоретико-методологически характер е теоретичното систематизиране на съвкупността от факторни предопределености на конкурентоспособността на туристическата дестинация в контекста на различни модели на туристическата система.

Като *приноси с практико-приложен характер* могат да се посочат:

- Постранственият анализ и синтез на състоянието, териториалното разпределение и перспективите за развитие на туризма в Ливан;
- Обобщеният опит в историческо-туристическото развитие на Ливан и изведените регионални закономерности в разпространението на туризма в страната като платформа за оптимизиране на цялостната организация на ливанския туризъм.

6. Критични бележки и въпроси:

С цел предоставяне на възможност на кандидата за доизясняване на неговите виждания за повишаване на конкурентоспособността на Ливан като туристическа дестинация поставяме на неговото внимание следните въпроси:

- Кои естествени и социално-икономически преимущества на Ливан като туристическа дестинация могат да се използват като надеждни инструменти за преодоляване на регионалната конкуренция в Близкоизточния регион?
- Каква средносрочна прогноза на туристическото развитие на дестинация Ливан може да се очертае, предвид развилата се регионална геополитическа нестабилност в Близкия изток (появата на ИДИЛ, зачестилите терористични атаки и др. под.)?

7. Заключение

Разработеният дисертационен труд показва, че Али Муса Харб притежава познания относно научните постижения в туристическата теория и практика. Способен е да провежда самостоятелно научно

изследване в областта на туризма, използвайки съвременните научни методи и подходи. Представеният дисертационен труд съдържа приноси както в теоретико-методологически, така и в приложен аспект и може да се използва за повишаване на конкурентоспособността на Ливан като туристическа дестинация.

Достоинствата на дисертационния труд ми дават основание да му дам **положителна оценка** и да гласувам за **присъждането** на образователната и научна степен “доктор” на Али Муса Харб.

17.01.2017 г.

Изготвил становището:

Гр. Варна

/проф. д-р Стоян Маринов/

